

**PRIJEDLOG ZAKONA
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI I OČUVANJU KULTURNIH
DOBARA, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI I OČUVANJU KULTURNIH DOBARA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga zakona sadržana je u članku 2. stavku 4., članku 52. te članku 69. stavku 3. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/2010 - pročišćeni tekst i 5/2014 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA, OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU PREDLOŽENIM ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1. Ocjena stanja

Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, br. 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14 i 98/15 - Uredba) uređuju se vrste kulturnih dobara, uspostavljanje zaštite nad kulturnim dobrom, obveze i prava vlasnika kulturnih dobara, koncesije i koncesijska odobrenja na kulturnim dobrima, mjere zaštite i očuvanja kulturnih dobara, obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, obavljanje upravnih i inspekcijskih poslova, rad i djelokrug Hrvatskoga vijeća za kulturna dobra, financiranje zaštite i očuvanja kulturnih dobara, kao i druga pitanja u vezi sa zaštitom i očuvanjem kulturnih dobara.

Opće uvodne odredbe Zakona sadrže i popis akata Europske unije koji su prenijeti u pravni poredak Republike Hrvatske inkorporiranjem u odredbe Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Navedeni popis pravnih akata Europske unije, koji su navedeni u uvodnim odredbama Zakona, potrebno je uskladiti s izmjenama u pogledu važenja tih akata koje su u međuvremenu nastupile. Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara usklađen je sa pravnom stečevinom Europske unije, ali su nakon prijelaznog razdoblja predviđenog za provedbu Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 1081/2012 od 9. studenoga 2012. za potrebe Uredbe Vijeća (EZ) br. 116/2009 o izvozu kulturnih dobara (SL L 324, 22.11.2012.), ranije Uredbe u međuvremenu prestale važiti te ih je stoga potrebno brisati s popisa pravnih akata Europske unije koji su provedeni tim Zakonom. Slijedom toga će se u popis pravnih akata Europske unije unijeti sljedeći propisi: Provedbena uredba Komisije (EU) br. 1081/2012 od 9. studenoga 2012. za potrebe Uredbe Vijeća (EZ) br. 116/2009 o izvozu kulturnih dobara (SL L 324, 22.11.2012.), Uredba (EU) br. 1024/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2008/49/EZ („Uredba IMI”) Tekst značajan za EGP (SL L 316, 14.11.2012), Uredba Vijeća (EZ) br. 116/2009 od 18. prosinca 2008. o izvozu kulturnih dobara (Kodificirana verzija) (SL L 39, 10.2.2009.) i Direktiva 2014/60/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o povratu kulturnih predmeta nezakonito iznesenih s državnog područja države članice i o izmjeni Uredbe (EU) br. 1024/2012 (preinaka) (SL L 159, 28.5.2014) kako je izmijenjena Ispravkom Direktive 2014/60/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o povratu kulturnih predmeta nezakonito iznesenih s državnog područja države članice i o izmjeni Uredbe (EU) br. 1024/2012 (SL L 147, 12.6.2015.).

Uspostavljanje zaštite na kulturnom dobru može se provesti putem preventivne zaštite dobra za koje se predmnijeva da ima svojstvo kulturnog dobra, koja zaštita ima ograničeno vremensko trajanje ili, pak, utvrđivanjem svojstva kulturnoga dobra što ima trajni karakter. Člankom 10. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara propisano je da rok na koji se određuje preventivna zaštita za određeno dobro ne može biti dulji od 3 godine, osim za arheološka i podvodna arheološka nalazišta u slučaju kojih ne može biti dulji od 6 godina od dana donošenja rješenja. Razdoblje preventivne zaštite koristi se u svrhu prikupljanja podataka, istraživanja, dokumentiranja i utvrđivanja svojstava nekog dobra u smislu zadovoljavanja kriterija za trajnu zaštitu kao kulturnog dobra. U praksi se preventivna zaštita produljuje dva puta, što predstavlja određeno ograničenje u korištenju stvari od strane vlasnika koji se protive ovakvom postupanju pobijanjem rješenja o preventivnoj zaštiti pred drugostupanjskim tijelom i upravnim sudovima. Iz navedenoga razloga, potrebno je ograničiti mogućnost produljenja preventivne zaštite nakon isteka zakonom propisanog roka njezinog trajanja.

Također, člankom 31. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara uređuje se postupanje nadležnog tijela, Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture ili Gradskog zavoda Grada Zagreba za zaštitu spomenika kulture i prirode u slučaju kada vlasnik kulturnog dobra ne postupi sukladno Zakonu ili ne postupi s dužnom pažnjom, a prijeti opasnost od uništenja ili oštećenja kulturnog dobra. Nadležno tijelo predlaže, ako su se ostvarile zakonske pretpostavke, gradonačelniku Grada Zagreba, gradonačelniku ili općinskom načelniku na čijem se području nalazi kulturno dobro imenovanje kulturnom dobru privremenog skrbnika. U takvom slučajevima privremeni skrbnik dužan je na trošak vlasnika kulturnog dobra poduzimati mjere zaštite i očuvanja kulturnog dobra koje mu naredi nadležno tijelo. S obzirom na navedeno, potrebno je precizirati već postojeću zakonsku odredbu koja se odnosi na osiguranje naplate troškova skrbništva koji su podmireni iz proračuna Grada Zagreba, gradskog odnosno općinskog proračuna na način da se predvidi osnivanje zakonskog založnog prava u korist Grada Zagreba, grada ili općine koji su podmirili troškove skrbništva.

U okviru realizacije nacionalnog programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara, kao dijela Programa javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske osiguravaju se sredstva iz državnog proračuna za provedbu mjera zaštite i očuvanja kulturnih dobara, koja se temeljem godišnjeg javnog poziva dodjeljuju vlasnicima kulturnih dobara za projekte zaštite i obnove kulturnih dobara. Odredbom članka 40. Zakona o kulturnim dobrima propisano je da je vlasnik u slučaju prodaje kulturnog dobra u čiju su zaštitu, očuvanje i obnovu uložena sredstva iz državnog proračuna, dužan prije prodaje vratiti iznos uložениh sredstava uplatom u korist državnog proračuna. Radi osiguranja naplate sredstava koja su iz državnog, županijskog, gradskog, odnosno općinskog proračuna uložena u zaštitu i očuvanje kulturnih dobara predviđeno je člankom 42. Zakona osnivanje zakonskog založnog prava u korist ulagatelja. Ove prethodno navedene zakonske odredbe djeluju izrazito destimulirajuće na vlasnike kulturnih dobara, s obzirom da nije određeno vremensko ograničenje nakon kojeg prestaje njihova obveza povrata dobivenih sredstava odnosno brisanje zakonskog založnog prava, već to ovisi o eventualnom raspolaganju pravnim poslom prodaje i povratu sredstava, dok u međuvremenu mogu imati poteškoća oko zaključivanja drugih pravnih poslova s obzirom da im je nekretnina bez vremenskog ograničenja opterećena založnim pravom. Također postoji problem i provedbe navedene odredbe zbog nesređenosti zemljišno-knjižnog stanja. Iz tih razloga, pojedini vlasnici kulturnih dobara odustaju od korištenja proračunskih sredstava iako se radi u stvari o bespovratnim sredstvima koja su vrlo povoljna za namjensku uporabu provedbe mjera zaštite i očuvanja kulturnih dobara. Potrebno je stoga odrediti rok povrata sredstava u slučaju prodaje kulturnog dobra te brisati odredbe o osnivanju zakonskog založnog prava.

Nadalje, člankom 101. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, predviđeno je da restauratorsko-konzervatorske poslove na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara mogu obavljati fizičke osobe koje imaju odgovarajuće zvanje. Stručna zvanja, te uvjet i način njihova stjecanja propisuje ministar kulture na prijedlog Hrvatskog vijeća za kulturna dobra. Pored toga, te osobe za obavljanje navedenih poslova moraju pribaviti i odobrenje Ministarstva kulture u skladu sa člankom 100. Zakona koje se izdaje na vrijeme od pet godina. Ovakva odredba o obveznom stjecanju zvanja imala je svoju svrhu u vrijeme donošenja Zakona kada još nisu bili razvijeni visokoškolski i sveučilišni programi stjecanja obrazovanja za navedeno područje. Međutim, u međuvremenu su se promijenile okolnosti tako da se može obrazovanjem steći odgovarajući akademski i stručni naziv u području restauratorsko-konzervatorske struke. U tom smislu opravdano je da se, kao uvjet za obavljanje poslova restauratorsko-konzervatorskih poslova, predvidi stjecanje odgovarajućeg stručnog zvanja samo za zaposlenike javnih ustanova i drugih specijaliziranih pravnih osoba osnovanih za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara kojima su osnivači Republika Hrvatska, županije, Grad Zagreb, općine i gradovi, prema pravilniku koji donosi ministar kulture. Fizičke osobe i zaposlenici drugih pravnih osoba također mogu stjecati ova zvanja, ali stjecanje ovih zvanja više nije nužan uvjet za dobivanje dopuštenja za obavljanje restauratorsko-konzervatorskih poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, ako su ispunjeni svi drugi propisani uvjeti koji jamče stručno i profesionalno obavljanje navedenog posla. Nadalje, popisivanje zvanja kao uvjeta za dobivanje odobrenja Ministarstva kulture diskriminirajuće je za fizičke osobe, državljane Europske unije kojima se na ovaj način onemogućava obavljanje restauratorsko-konzervatorske poslove na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara u Republici Hrvatskoj, bez obzira na njihovu stručnu osposobljenost i dosadašnje iskustvo na ovom području.

Također, Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara uređuje se i način osiguravanja sredstava za provedbu mjera zaštite i očuvanja kulturnih dobara, pri čemu je jedan od instrumenata pribavljanja sredstava i spomenička renta, koju Zakon dijeli na izravnu spomeničku rentu uređenu člankom 114. i neizravnu spomeničku rentu uređenu člankom 114.a. Prikupljena sredstva od spomeničke rente mogu se isključivo koristiti za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara pri čemu se sredstva dijele između Republike Hrvatske, gradova i općina. Od prikupljenih sredstava 40% se uplaćuje u državni proračun, a 60% u proračun jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Osnovica za obračun neizravne spomeničke rente je ukupni prihod ostvaren obavljanjem Zakonom propisanih gospodarskih i drugih djelatnosti prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, a plaća se po stopi od 0,05%.

Zakonom o izmjenama i dopuni Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, broj 25/12) privremeno je od 1. ožujka 2012. godine sužen broj djelatnosti i gospodarskih subjekata koje su dužne plaćati neizravnu spomeničku rentu do 31. prosinca 2012. godine, da bi taj režim plaćanja bio produljen do 31. prosinca 2013. godine prijelaznom odredbom članka 19. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, broj 136/12), zatim do 31. prosinca 2014. godine odredbom članka 2. Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, broj 157/13) te do 31. prosinca 2015. godine prijelaznom odredbom članka 32. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, broj 152/14). Ovaj režim plaćanja spomeničke rente je produljen Uredbom o izmjenama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine br. 98/2015) koja je važila do 30. lipnja 2016. godine. Tekst Uredbe unesen je u Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, s Konačnim prijedlogom zakona, koji je Vlada Republike Hrvatske podnijela

Hrvatskom saboru u privitku dopisa od 8. lipnja 2016. godine, KLASA: 022-03/16-01/58, URBROJ: 50301-04/12-16-3, koji nije iz poznatih okolnosti usvojen u Hrvatskom saboru.

S obzirom da je, Uredba o izmjenama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine br. 98/2015) prestala važiti 30. lipnja 2016. godine, prestala je važiti i odredba stavka 1. članka 114.a Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, kojom su bili određeni obveznici plaćanja neizravne spomeničke rente prema određenim djelatnostima iz Nacionalne klasifikacije djelatnosti koju oni obavljaju. Slijedom navedenoga, potrebno je radi osiguranja naplate neizravne spomeničke rente Zakonom odrediti djelatnosti iz Nacionalne klasifikacije djelatnosti koje će potpadati pod režim neizravne spomeničke rente.

2. Osnovna pitanja koja se uređuju predloženim zakonom

Predloženim zakonom uređuju se sljedeća pitanja:

- utvrđuje se popis pravnih akata Europske unije čija se provedba osigurava ovim Zakonom odnosno koji se temeljem ovoga Zakona prenose u pravni poredak Republike Hrvatske,
- propisuje se rok na koji se može odrediti preventivna zaštita za dobra za koje se predmnijeva da imaju svojstva kulturnog dobra, te isključuje mogućnost produljenja trajanja preventivne zaštite nakon isteka propisanog roka,
- precizira se odredba o osiguranju naplate troškova privremenog skrbnika kulturnog dobra zasnivanjem zakonskog založnog prava u korist Grada Zagreba, grada ili općine koji su podmirili troškove skrbništva,
- ograničava se vremenski obveza vlasnika u pogledu vraćanja sredstava uložених iz državnog proračuna u zaštitu, očuvanje i obnovu kulturnog dobra, tako da je vlasnik dužan vratiti sredstava ako proda kulturno dobro u roku od pet godina od ulaganja sredstava iz državnog proračuna,
- briše se odredba o osnivanju zakonskog založnog prava na kulturnom dobru radi osiguranja povrata sredstava iz državnog, županijskog, gradskog odnosno općinskog proračuna uložених u zaštitu i očuvanje kulturnog dobra,
- precizira se obveza sjecanja stručnih zvanja za obavljanje restauratorsko-konzervatorskih poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, tako da se obveza stjecanja stručnih zvanja propisuje samo za javne ustanove za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara, kojima su osnivači Republika Hrvatska, županije, Grad Zagreb, općine i gradovi,
- smanjuje se visina spomeničke rente koja se mjesečno plaća po četvornom metru korisne površine poslovnog prostora koji se nalazi u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline,
- precizira se odredba o plaćanju neizravne spomeničke rente s obzirom na obavljanje određenih djelatnosti prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti,
- prijelaznim i završnim odredbama propisuje se rok za donošenje provedbenog propisa, povrat pogrešno ili više uplaćenih prihoda od spomeničke rente koja se plaća po stopi od ukupnog prihoda, kao i odredba o stupanju na snagu zakona.

3. Posljedice koje će donošenjem zakona proisteći

- ograničit će se mogućnost produljivanja preventivne zaštite dobara za koje se predmnijeva da imaju svojstva kulturnog dobra,
- osigurat će se vlasnicima kulturnih dobara povoljniji uvjeti za korištenje sredstava iz državnog proračuna, proračuna županija, Grada Zagreba, gradova i općina,

- obvezno sjecanje stručnih zvanja za obavljanje restauratorsko-konzervatorskih poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara odredit će se samo za zaposlenike javnih ustanova za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara, kojima su osnivači Republika Hrvatska, županije, Grad Zagreb, općine i gradovi, dok će ostale fizičke i pravne osobe ove poslove moći obavljati na temelju dopuštenja Ministarstva kulture ako ispunjavaju propisane stručne i tehničke uvjete,
- smanjit će se visina spomeničke rente koja se mjesečno plaća po četvornom metru korisne površine poslovnog prostora koji se nalazi u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline,
- nastaviti će se plaćanje neizravne spomeničke rente i primjena režima smanjenog broja obveznika plaćanja ove rente.

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske, kao niti u proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Prihodi od spomeničke rente za 2017. godinu planirani su u proračunu Ministarstva kulture (razdjel 055) na aktivnosti A565010 Zaštitni radovi na nepokretnim spomenicima kulture u iznosu od 40.000.000,00 kuna, kao i za 2018. i 2019. godinu.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Osnova za donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku sadržana je u članku 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/2013), i to u osobito opravdanim razlozima.

Vlada Republike Hrvatske usvojila je 29. travnja 2016. godine Nacionalni program reformi u kojem je kao ključna reformska mjera radi stvaranja lakših uvjeta poslovanja i bolje investicijske klime predviđeno daljnje smanjenje i ukidanje neporeznih davanja.

S obzirom na hitnost provođenja ključnih reformskih mjera iz Nacionalnog programa reformi potrebno je žurno donijeti predloženi Zakon kako bi se osiguralo smanjene visine izravne spomeničke rente i nastavak plaćanja neizravne spomeničke rente u režimu smanjenog broja obveznika plaćanja te spomeničke rente. Također će se vlasnicima kulturnih dobara osigurati povoljniji uvjeti za korištenje sredstava iz državnog proračuna, proračuna županija, Grada Zagreba, gradova i općina u svrhu zaštite i očuvanja kulturnih dobara.

Iz svih navedenih razloga predlaže se i stupanje na snagu zakona prvoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA, S OBRAZLOŽENJEM

Uz prijedlog za donošenje ovoga Zakona dostavlja se Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, s obrazloženjem.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI I OČUVANJU KULTURNIH DOBARA

Članak 1.

U Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, broj 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14 i 98/15), članak 1.a mijenja se i glasi:

„Ovim Zakonom osigurava se provedba sljedećih akata Europske unije:

- Uredba Vijeća (EZ) br. 116/2009 od 18. prosinca 2008. o izvozu kulturnih dobara (Kodificirana verzija) (SL L 39, 10.2.2009.)
- Provedbena uredba Komisije (EU) br. 1081/2012 od 9. studenoga 2012. za potrebe Uredbe Vijeća (EZ) br. 116/2009 o izvozu kulturnih dobara (SL L 324, 22.11.2012.)
- Uredba (EU) br. 1024/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2008/49/EZ („Uredba IMI”) Tekst značajan za EGP (SL L 316, 14.11.2012)

Ovim se Zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi Direktiva 2014/60/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o povratu kulturnih predmeta nezakonito iznesenih s državnog područja države članice i o izmjeni Uredbe (EU) br. 1024/2012 (preinaka) (SL L 159, 28.5.2014) kako je izmijenjena Ispravkom Direktive 2014/60/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o povratu kulturnih predmeta nezakonito iznesenih s državnog područja države članice i o izmjeni Uredbe (EU) br. 1024/2012 (SL L 147, 12.6.2015.).“

Članak 2.

U članku 10. stavak 3. mijenja se i glasi:

„Rok na koji se određuje preventivna zaštita računa se do donošenja rješenja iz članka 12. ovoga Zakona, ali ne može biti dulji od 4 godine u neprekinutom trajanju, osim za arheološka i podvodna arheološka nalazišta u slučaju kojih ne može biti dulji od 6 godina u neprekinutom trajanju od dana donošenja rješenja o preventivnoj zaštiti.“

Iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

„Trajanje preventivne zaštite ne može se produljiti nakon isteka rokova propisanih stavkom 3. ovoga članka.“

Dosadašnji stavci 4., 5. i 6. postaju stavci 5., 6. i 7.

Članak 3.

U članku 31. stavak 6. mijenja se i glasi:

„Za osiguranje naplate troškova skrbništva koji su podmireni iz proračuna Grada Zagreba, gradskog odnosno općinskog proračuna, osniva se zakonsko založno pravo u korist Grada Zagreba, grada ili općine koji su podmirili troškove.“

Članak 4.

Članak 40. mijenja se i glasi:

„Ako vlasnik prodaje kulturno dobro u roku pet godina računajući od dana ulaganja sredstava iz državnog proračuna u zaštitu, očuvanje i obnovu kulturnog dobra, dužan je prije prodaje vratiti iznos uložених sredstava uplatom u korist državnog proračuna.“

Članak 5.

Naslov iznad članka 42. briše se.

Članak 42. briše se.

Članak 6.

U članku 43. stavak 6. briše se.

Članak 7.

Članak 101. mijenja se i glasi:

„Restauratorsko-konzervatorske poslove na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara u javnim ustanovama za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara i drugim specijaliziranim pravnim osobama kojima su osnivači Republika Hrvatska, županija, Grad Zagreb, gradovi i općine obavljaju zaposlenici koji imaju odgovarajuća stručna zvanja.

Stručna zvanja za obavljanje restauratorsko-konzervatorskih poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara mogu stjecati i druge fizičke osobe u skladu s pravilnikom iz stavka 3. ovoga članka.

Stručna zvanja za obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara iz stavka 1. ovoga članka, te uvjete i način njihova stjecanja propisat će pravilnikom ministar kulture.“

Članak 8.

Članak 114. mijenja se i glasi:

„Fizičke i pravne osobe, koje su obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit, a koje obavljaju gospodarsku djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline, obveznici su spomeničke rente.

Fizičke i pravne osobe koje u svom sastavu imaju poslovne jedinice (svako stalno mjesto obavljanja gospodarske djelatnosti) koje obavljaju gospodarsku djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline, obveznici su spomeničke rente za svaku poslovnu jedinicu.

Osnovica spomeničke rente je korisna površina poslovnog prostora koji se nalazi u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline.

Spomenička renta plaća se mjesečno od 1,00 do 4,00 kuna po četvornom metru korisne površine poslovnog prostora koji se nalazi u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline.

Visinu spomeničke rente propisuje svojom odlukom Grad Zagreb, grad ili općina.

Obveznici spomeničke rente moraju nadležnom upravnom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u čijem su djelokrugu poslovi komunalnog gospodarstva, do 31. ožujka godine za koju se utvrđuje spomenička renta, dostaviti podatke o korisnoj površini poslovnih prostora koji se nalaze u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline.

Spomenička renta plaća se u godišnjem iznosu prema rješenju o utvrđivanju spomeničke rente koje donosi upravno tijelo jedinica lokalne samouprave nadležno za poslove komunalnog gospodarstva, odnosno upravno tijelo Grada Zagreba nadležno za poslove komunalnog gospodarstva, u roku od 15 dana od dana dostave rješenja o utvrđivanju spomeničke rente.

Ako u tijeku kalendarske godine fizička ili pravna osoba počinje ili prestaje obavljati djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline, plaća godišnju spomeničku rentu za dio godine u kojoj je obavljala djelatnost.

Korisnik koncesije na kulturnom dobru te fizičke i pravne osobe koje obavljaju prerađivačku ili proizvodnu djelatnost kao pretežitú djelatnost oslobođeni su plaćanja spomeničke rente propisane ovim člankom.

Na ovršni i žalbeni postupak primjenjuju se odredbe Zakona o komunalnom gospodarstvu, a na zastaru se primjenjuju odredbe Općeg poreznog zakona.

Protiv rješenja jedinice lokalne samouprave iz stavka 7. ovoga članka žalba se može podnijeti upravnom tijelu jedinice područne (regionalne) samouprave nadležnom za poslove komunalnog gospodarstva, a protiv rješenja upravnog tijela Grada Zagreba žalba se može podnijeti Ministarstvu kulture.“

Članak 9.

Članak 114.a mijenja se i glasi:

„Spomeničku rentu plaćaju fizičke i pravne osobe koje obavljaju sljedeće djelatnosti prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti:

46.35 Trgovina na veliko duhanskim proizvodima,

46.45 Trgovina na veliko parfemima i kozmetikom,

47.26 Trgovina na malo duhanskim proizvodima u specijaliziranim prodavaonicama,

61. Telekomunikacije (osim održavanja komunikacijske mreže i prijenosa radijskog i televizijskog programa),

64.1 Novčarsko posredovanje,

66.1 Pomoćne djelatnosti kod financijskih usluga, osim osiguranja i mirovinskih fondova,

92.00 Djelatnosti kockanja i kladjenja.

Spomenička renta plaća se po stopi od 0,05%. Osnovica za obračun spomeničke rente je ukupni prihod ostvaren obavljanjem navedenih djelatnosti.

Poslove utvrđivanja, evidentiranja, nadzora, naplate i ovrhe spomeničke rente obavlja Porezna uprava. Troškovi evidencije nadzora, naplate i ovrhe spomeničke rente iz stavka 1. ovoga članka iznose 5% od naplaćene spomeničke rente.

Fizičke i pravne osobe dostavljaju podatke za obračun spomeničke rente na Obrascu SR, koji je sastavni dio ovoga Zakona.

Fizičke osobe obveznici plaćanja spomeničke rente podnose Obrazac SR nadležnoj ispostavi Porezne uprave, nadležnoj prema svom prebivalištu, odnosno uobičajenom boravištu, zajedno s Prijavom poreza na dohodak i to najkasnije do kraja veljače iduće godine, nakon godine za koju se sastavlja konačni obračun.

Pravne osobe obveznici plaćanja spomeničke rente podnose Obrazac SR nadležnoj ispostavi Porezne uprave, nadležnoj prema svom sjedištu, zajedno s Prijavom poreza na dobit i to najkasnije do kraja travnja iduće godine, nakon godine za koju se sastavlja konačni obračun.

Fizička i pravna osoba plaća mjesečni predujam spomeničke rente u visini jedne dvanaestine osnovice po obračunu poslovnog rezultata za prethodnu godinu. Za fizičku i pravnu osobu koja počinje obavljati djelatnost, utvrđivanje predujmova spomeničke rente do prvog podnošenja obračuna poslovnog rezultata utvrđuje Porezna uprava, na način na koji se utvrđuju predujmovi poreza na dohodak, odnosno poreza na dobit.

Fizičke i pravne osobe obveznici spomeničke rente uplaćuju mjesečni iznos spomeničke rente, u rokovima za plaćanje predujmova poreza na dohodak odnosno poreza na dobit, dok razliku po Obrascu SR uplaćuju u propisanom roku za podnošenje Obrasca SR.

Nadzor nad obračunom i uplatom spomeničke rente obavlja Porezna uprava.“

Članak 10.

U članku 116. stavku 1. točka 10. briše se.

Dosadašnje točka 11. postaje točka 10.

Članak 11.

U članku 118. stavku 1. točki 3. broj: „7“ zamjenjuje se brojem: „6“.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 12.

Ministar kulture donijet će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnik iz članka 7. stavka 3. ovoga Zakona.

Do stupanja na snagu propisa iz stavka 1. ovoga članka primjenjivat će se Pravilnik o stručnim zvanjima u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti te uvjetima i načinu njihova stjecanja (Narodne novine br. 59/09, 117/12 i 57/13).

Članak 13.

Pogrešno ili više uplaćeni prihodi od spomeničke rente koja se plaća po stopi na ukupan prihod do stupanja na snagu ovoga Zakona vratit će se uplatiteljima na teret prihoda Državnog proračuna Republike Hrvatske od spomeničke rente, odnosno općih prihoda Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Članak 14.

Iznimno u 2017. godini, predujmovi spomeničke rente obračunavaju se i plaćaju tromjesečno.

Iznos tromjesečnog predujma iz stavka 1. ovoga članka obračunavat će se na način da se iznos mjesečnog predujma iskazanog u Obrascu SR za 2016. godinu (red. br. 7.) pomnoži s brojem mjeseci poslovanja u tromjesečju.

Predujmovi za razdoblje od stupanja na snagu ovoga Zakona do 30. lipnja 2017. godine zadužuju se s datumom 30. lipnja 2017. godine, za razdoblje od 1. srpnja do 30. rujna s datumom 2. listopada 2017. godine, a predujmovi za razdoblje od 1. listopada do 31. prosinca 2017. godine s datumom 31. prosinca 2017. godine.

Članak 15.

Obrazac SR objavljen u Ispravku Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, broj 157/03) koji se primjenjuje uz članak 9. ovoga Zakona ostaje na snazi u nepromijenjenom obliku.

Članak 16.

Ovaj Zakon stupa na snagu prvoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

O B R A Z L O Ž E N J E

Člankom 1. mijenja se članak 1.a Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, broj 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13 i 152/14) u kojem se navode akti Europske unije čija se provedba ovim Zakonom osigurava. U navedenom članku 1.a navodi se da se ovim Zakonom osigurava provedba Uredbe Vijeća (EZ) br. 116/2009 od 18. prosinca 2008. o izvozu kulturnih dobara (Kodificirana verzija) (SL L 39, 10.2.2009.), Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 1081/2012 od 9. studenoga 2012. za potrebe Uredbe Vijeća (EZ) br. 116/2009 o izvozu kulturnih dobara (SL L 324, 22.11.2012.) i Uredbe (EU) br. 1024/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2008/49/EZ („Uredba IMI”) Tekst značajan za EGP (SL L 316, 14.11.2012). Također se utvrđuje da se ovim Zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi Direktiva 2014/60/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o povratu kulturnih predmeta nezakonito iznesenih s državnog područja države članice i o izmjeni Uredbe (EU) br. 1024/2012 (preinaka) (SL L 159, 28.5.2014) kako je izmijenjena Ispravkom Direktive 2014/60/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o povratu kulturnih predmeta nezakonito iznesenih s državnog područja države članice i o izmjeni Uredbe (EU) br. 1024/2012 (SL L 147, 12.6.2015.).

Člankom 2. mijenja se članak 10. stavak 3. na način da se rok na koji se određuje preventivna zaštita računa do donošenja rješenja iz članka 12. ovoga Zakona, ali ne može biti dulji od 4 godine u neprekinutom trajanju, osim za arheološka i podvodna arheološka nalazišta u slučaju kojih ne može biti dulji od 6 godina u neprekinutom trajanju od dana donošenja rješenja o preventivnoj zaštiti. Dodaje se novi stavak 4. kojim se propisuje da se trajanje preventivne zaštite ne može produljiti nakon isteka rokova propisanih stavkom 3. ovoga članka. Također se usklađuje redoslijed stavaka s obzirom da je dodan jedan novi stavak, tako da stavci 4., 5. i 6. postaju stavci 5., 6. i 7.

Člankom 3. mijenja se članak 31. stavak 6. na način da se propisuje da se radi osiguranja naplate troškova skrbništva koji su podmireni iz proračuna Grada Zagreba, gradskog odnosno općinskog proračuna, osniva zakonsko založno pravo u korist Grada Zagreba, grada ili općine koji su podmirili troškove.

Člankom 4. mijenja se članak 40. na način da se propisuje da ako vlasnik prodaje kulturno dobro u roku pet godina računajući od dana ulaganja sredstava iz državnog proračuna u zaštitu, očuvanje i obnovu kulturnog dobra, dužan je prije prodaje vratiti iznos uložениh sredstava uplatom u korist državnog proračuna.

Člankom 5. briše se naslov iznad članka 42. i članak 42. koji propisuje osnivanje zakonskog založnog prava za osiguranje naplate sredstava koja su iz državnog, županijskog, gradskog odnosno općinskog proračuna uložena u zaštitu i očuvanje kulturnog dobra.

Člankom 6. briše se članak 43. stavak 6. kojim se upućuje na primjenu članka 42. u smislu osiguranja naplate štete na kulturnom dobru koji je počinio sam vlasnik.

Člankom 7. mijenja se članak 101. na način da se propisuje da restauratorsko-konzervatorske poslove na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara u javnim ustanovama za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara i drugim specijaliziranim pravnim osobama kojima su osnivači Republika Hrvatska, županija, Grad Zagreb, gradovi i općine obavljaju zaposlenici koji imaju

odgovarajuća stručna zvanja. Stručna zvanja za obavljanje restauratorsko-konzervatorskih poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara mogu stjecati i druge fizičke osobe u skladu s pravilnikom iz stavka 3. ovoga članka. Stručna zvanja za obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju iz stavka 1. ovoga članka, te uvjete i način njihova stjecanja propisuje pravilnikom ministar kulture.

Člankom 8. mijenja se članak 114. tako da se propisuje da su fizičke i pravne osobe, koje su obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit, a koje obavljaju gospodarsku djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline, obveznici spomeničke rente. Fizičke i pravne osobe koje u svom sastavu imaju poslovne jedinice (svako stalno mjesto obavljanja gospodarske djelatnosti) koje obavljaju gospodarsku djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline, obveznici su spomeničke rente za svaku poslovnu jedinicu. Osnovica spomeničke rente je korisna površina poslovnog prostora koji se nalazi u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline. Spomenička renta plaća se mjesečno od 1,00 do 4,00 kuna po četvornom metru korisne površine poslovnog prostora koji se nalazi u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline. Visinu spomeničke rente propisuje svojom odlukom Grad Zagreb, grad ili općina. Obveznici spomeničke rente moraju nadležnom upravnom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u čijem su djelokrugu poslovi komunalnog gospodarstva, do 31. ožujka godine za koju se utvrđuje spomenička renta, dostaviti podatke o korisnoj površini poslovnih prostora koji se nalaze u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline. Spomenička renta plaća se u godišnjem iznosu prema rješenju o utvrđivanju spomeničke rente koje donosi upravno tijelo jedinica lokalne samouprave nadležno za poslove komunalnog gospodarstva, odnosno upravno tijelo Grada Zagreba nadležno za poslove komunalnog gospodarstva, u roku od 15 dana od dana dostave rješenja o utvrđivanju spomeničke rente. Ako u tijeku kalendarske godine fizička ili pravna osoba počinje ili prestaje obavljati djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline, plaća godišnju spomeničku rentu za dio godine u kojoj je obavljala djelatnost. Korisnik koncesije na kulturnom dobru te fizičke i pravne osobe koje obavljaju prerađivačku ili proizvodnu djelatnost kao pretežitu djelatnost oslobođeni su plaćanja spomeničke rente propisane ovim člankom. Na ovršni i žalbeni postupak primjenjuju se odredbe Zakona o komunalnom gospodarstvu, a na zastaru se primjenjuju odredbe Općeg poreznog zakona. Protiv rješenja jedinice lokalne samouprave iz stavka 7. ovoga članka žalba se može podnijeti upravnom tijelu jedinice područne (regionalne) samouprave nadležnom za poslove komunalnog gospodarstva, a protiv rješenja upravnog tijela Grada Zagreba žalba se može podnijeti Ministarstvu kulture.

Člankom 9. mijenja se članak 114. a te se propisuje da spomeničku rentu plaćaju fizičke i pravne osobe koje obavljaju sljedeće djelatnosti prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti: 46.35 Trgovina na veliko duhanskim proizvodima, 46.45 Trgovina na veliko parfemima i kozmetikom, 47.26 Trgovina na malo duhanskim proizvodima u specijaliziranim prodavaonicama, 61. Telekomunikacije (osim održavanja komunikacijske mreže i prijenosa radijskog i televizijskog programa), 64.1 Novčarsko posredovanje, 66.1 Pomoćne djelatnosti kod financijskih usluga, osim osiguranja i mirovinskih fondova, 92.00 Djelatnosti kockanja i kladenja. Spomenička renta plaća se po stopi od 0,05%. Osnovica za obračun spomeničke rente je ukupni prihod ostvaren obavljanjem navedenih djelatnosti. Poslove utvrđivanja, evidentiranja, nadzora, naplate i ovrhe spomeničke rente obavlja Porezna uprava. Troškovi evidencije nadzora, naplate i ovrhe spomeničke rente iznose 5% od naplaćene spomeničke rente. Fizičke i pravne osobe dostavljaju podatke za obračun spomeničke rente na Obrascu SR, koji je sastavni dio ovoga Zakona. Fizičke osobe obveznici plaćanja spomeničke rente podnose

Obrazac SR nadležnoj ispostavi Porezne uprave, nadležnoj prema svom prebivalištu, odnosno uobičajenom boravištu, zajedno s Prijavom poreza na dohodak i to najkasnije do kraja veljače iduće godine, nakon godine za koju se sastavlja konačni obračun. Pravne osobe obveznici plaćanja spomeničke rente podnose Obrazac SR nadležnoj ispostavi Porezne uprave, nadležnoj prema svom sjedištu, zajedno s Prijavom poreza na dobit i to najkasnije do kraja travnja iduće godine, nakon godine za koju se sastavlja konačni obračun. Fizička i pravna osoba plaća mjesečni predujam spomeničke rente u visini jedne dvanaestine osnovice po obračunu poslovnog rezultata za prethodnu godinu. Za fizičku i pravnu osobu koja počinje obavljati djelatnost, utvrđivanje predujmova spomeničke rente do prvog podnošenja obračuna poslovnog rezultata utvrđuje Porezna uprava, na način na koji se utvrđuju predujmovi poreza na dohodak, odnosno poreza na dobit. Fizičke i pravne osobe obveznici spomeničke rente uplaćuju mjesečni iznos spomeničke rente, u rokovima za plaćanje predujmova poreza na dohodak odnosno poreza na dobit, dok razliku po Obrascu SR uplaćuju u propisanom roku za podnošenje Obrasca SR. Nadzor nad obračunom i uplatom spomeničke rente obavlja Porezna uprava.

Člankom 10. propisuje se brisanje točke 10. stavka 1. članka 116., s obzirom da je izmijenjen sadržaj članka 101. stavka 1. a propisani prekršaj se odnosio na provođenje navedene odredbe. Također se propisuje da dosadašnje točka 11. stavka 1. članka 116. postaje točka 10.

Člankom 11. mijenja se članak 118. stavak 1. na način da se u točki 3. broj: „7“ zamjenjuje se brojem: „6“.

Članak 12. određuje se da će ministar kulture donijeti u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnik iz članka 7. stavka 3. ovoga Zakona. Do stupanja na snagu prethodno navedenog propisa primjenjivat će se Pravilnik o stručnim zvanjima u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti te uvjetima i načinu njihova stjecanja (Narodne novine br. 59/09, 117/12 i 57/13).

Člankom 13. propisano je da će se pogrešno ili više uplaćeni prihodi od spomeničke rente koja se plaća po stopi na ukupan prihod do stupanja na snagu ovoga Zakona vratiti uplatiteljima na teret prihoda Državnog proračuna Republike Hrvatske od spomeničke rente odnosno općih prihoda Državnog proračuna Republike Hrvatske. Ova odredba sukladna je članku 16. stavku 1. Zakona o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2017. godinu („Narodne novine“, br. 119/16), a odnosi se na naplatu neizravne spomeničke rente koju ubire Porezna uprava temeljem članka 114.a Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Člankom 14. propisuje se da se iznimno u 2017. godini, predujmovi spomeničke rente obračunavaju i plaćaju tromjesečno. Iznos tromjesečnog predujma iz stavka 1. ovoga članka obračunavat će se na način da se iznos mjesečnog predujma iskazanog u Obrascu SR za 2016. godinu (red. br. 7.) pomnoži s brojem mjeseci poslovanja u tromjesečju. Predujmovi za razdoblje od stupanja na snagu ovoga Zakona do 30. lipnja 2017. godine zadužuju se s datumom 30. lipnja 2017. godine, za razdoblje od 1. srpnja do 30. rujna s datumom 2. listopada 2017. godine, a predujmovi za razdoblje od 1. listopada do 31. prosinca 2017. godine s datumom 31. prosinca 2017. godine.

Člankom 15. propisuje se da Obrazac SR objavljen u Ispravku Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, broj 157/03) koji se primjenjuje uz članak 9. ovoga Zakona ostaje na snazi u nepromijenjenom obliku.

Člankom 16. propisuje se da će se ovaj Zakon stupiti na snagu prvoga dana od dana objave u Narodnim novinama. S obzirom da plaćanje neizravne spomeničke rente zavisi od određivanja obveznika pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju ovim Zakonom određene djelatnosti, nužno je i svrsishodno odrediti stupanje na snagu ovoga Zakona prvoga dana od objave u Narodnim novinama.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU

Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, broj 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14 i 98/15 - Uredba)

Članak 1.a

Ovaj Zakon sadrži odredbe koje su u skladu sa sljedećim aktima Europske unije:

- Uredba Vijeća (EZ) br. 116/2009 od 18. prosinca 2008. o izvozu kulturnih dobara (Kodificirana verzija) (SL L 39, 10. 2. 2009.),
- Uredba Komisije (EEZ) br. 752/93 od 30. ožujka 1993. kojom se propisuju odredbe za provedbu Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3911/92 o izvozu kulturnih dobara (SL L 77, 31. 3. 1993.),
- Uredba Komisije (EZ) br. 1526/98 od 16. srpnja 1998. o izmjeni Uredbe Komisije (EEZ) br. 752/93 kojom se propisuju odredbe za provedbu Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3911/92 o izvozu kulturnih dobara (SL L 201, 17. 7. 1998.),
- Uredba Komisije (EZ) br. 656/2004 od 7. travnja 2004. o izmjeni Uredbe Komisije (EEZ) br. 752/93 od 30. ožujka 1993. kojom se propisuju odredbe za provedbu Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3911/92 o izvozu kulturnih dobara (SL L 104, 8. 4. 2004.),
- Ispravak Uredbe Komisije (EZ) br. 656/2004 od 7. travnja 2004. o izmjeni Uredbe Komisije (EEZ) br. 752/93 od 30. ožujka 1993. kojom se propisuju odredbe za provedbu Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3911/92 o izvozu kulturnih dobara (SL L 203, 8. 6. 2004.),
- Direktiva 2014/60/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o povratu kulturnih predmeta nezakonito iznesenih s državnog područja države članice i o izmjeni Uredbe (EU) br. 1024/2012 (preinaka).

Preventivna zaštita

Članak 10.

Za dobra za koja se predmnijeva da imaju svojstvo kulturnoga dobra može se kao privremeno donijeti rješenje o preventivnoj zaštiti. Rješenje o preventivnoj zaštiti donosi nadležno tijelo prema mjestu gdje se dobro nalazi, a može ga donijeti prije prethodnog izjašnjavanja stranke.

Rješenjem o preventivnoj zaštiti utvrđuje se predmet preventivne zaštite i rok na koji se određuje.

Rok na koji se određuje preventivna zaštita računa se do donošenja rješenja iz članka 12. ovoga Zakona, ali ne može biti dulji od 3 godine, osim za arheološka i podvodna arheološka nalazišta u slučaju kojih ne može biti dulji od 6 godina od dana donošenja rješenja.

Ako po proteku roka propisanog stavkom 3. ovoga članka ne bude doneseno rješenje kojim se utvrđuje svojstvo kulturnoga dobra rješenje o preventivnoj zaštiti prestaje važiti.

Rješenjem kojim se uspostavlja preventivna zaštita nad nekretninama obvezno se utvrđuju prostorne međe dobra na koje se odnosi preventivna zaštita.

Žalba na rješenje o preventivnoj zaštiti ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 31.

Kad nadležno tijelo utvrdi da vlasnik ne postupa sukladno odredbama ovoga Zakona ili ne postupa s dužnom pažnjom, te prijeti opasnost od oštećivanja ili uništenja kulturnoga dobra, gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnik ili općinski načelnik na čijem se području kulturno dobro nalazi na prijedlog nadležnog tijela dužno je imenovati kulturnom dobru privremenog skrbnika.

Nadležno tijelo može predložiti imenovanje privremenog skrbnika i u slučaju ostavinskog ili drugog postupka predmet kojeg je kulturno dobro.

Rješenjem o imenovanju privremenog skrbnika utvrđuju se njegova prava i obveze.

Privremeni skrbnik je dužan za račun i na trošak vlasnika poduzimati mjere zaštite i očuvanja kulturnoga dobra koje mu odredi nadležno tijelo.

Naknadu za rad privremenog skrbnika, kao i troškove provedenih mjera zaštite kulturnoga dobra rješenjem utvrđuje gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnik ili općinski načelnik iz stavka 1. ovoga članka, a dužan ih je podmiriti vlasnik.

Za osiguranje naplate troškova skrbništva osniva se zakonsko založno pravo sukladno odredbama ovoga Zakona.

Gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnik ili općinski načelnik iz stavka 1. ovoga članka na prijedlog nadležnog tijela donijet će rješenje o prestanku skrbništva kada prestanu razlozi radi kojih je bilo uvedeno.

Članak 40.

U slučaju prodaje kulturnoga dobra u čiju su zaštitu, očuvanje i obnovu uložena sredstva iz državnog proračuna, vlasnik je dužan prije prodaje vratiti iznos uložених sredstava uplatom u korist državnog proračuna.

e) Založno pravo na kulturnom dobru

Članak 42.

Za osiguranje naplate sredstava koja su iz državnog, županijskog, gradskog, odnosno općinskog proračuna uložena u zaštitu i očuvanje nepokretnog kulturnog dobra osniva se zakonsko založno pravo u korist ulagatelja.

Kada se sredstva iz državnog, županijskog, gradskog, odnosno općinskog proračuna ulažu u zaštitu i očuvanje pokretnog kulturnog dobra, ono se predaje javnoj ustanovi restauratorske

djelatnosti ili drugoj ovlaštenoj osobi koja će provesti mjere zaštite i očuvanja, a na istom dobru osniva se zakonsko založno pravo u korist ulagatelja sredstava.

5. Pokriće troškova za otklanjanje štete na kulturnom dobru

Članak 43.

Vlasnik, nositelj prava na kulturnom dobru i drugi imatelj kulturnoga dobra dužan je nadoknaditi štetu na kulturnom dobru koja je prouzročena radnjama protivnim odredbama ovoga zakona.

Nadležno će tijelo rješenjem obvezati osobu iz stavka 1. ovoga članka da štetu u određenom roku otkloni povratom u prijašnje stanje, ako je to moguće.

Ako osoba iz stavka 1. ovoga članka ne otkloni štetu u roku koji mu je odredilo rješenjem nadležno tijelo, to će se rješenje prisilno izvršiti.

Žalba na rješenje iz stavka 2. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.

Ako nije moguće otkloniti štetu na kulturnom dobru povratom u prijašnje stanje, nadležno će tijelo pokrenuti sudski postupak za naknadu štete.

Na osiguranje za naplatu štete na kulturnom dobru primjenjuju se odredbe članka 42. ovoga Zakona.

Članak 101.

Restauratorsko-konzervatorske poslove na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara mogu obavljati fizičke osobe koje imaju odgovarajuća stručna zvanja.

Stručna zvanja iz stavka 1. ovoga članka, te uvjete i način njihova stjecanja propisat će ministar kulture na prijedlog Hrvatskog vijeća za kulturna dobra.

Članak 114.

Fizičke i pravne osobe, koje su obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit, a koje obavljaju gospodarsku djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline, obveznici su spomeničke rente.

Fizičke i pravne osobe koje u svom sastavu imaju poslovne jedinice (svako stalno mjesto obavljanja gospodarske djelatnosti) koje obavljaju gospodarsku djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline, obveznici su spomeničke rente za svaku poslovnu jedinicu.

Osnovica spomeničke rente je korisna površina poslovnog prostora koji se nalazi u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline.

Spomenička renta plaća se mjesečno od 1,00 do 7,00 kuna po četvornom metru korisne površine poslovnog prostora koji se nalazi u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline.

Visinu spomeničke rente propisuje svojom odlukom Grad Zagreb, grad ili općina.

Obveznici spomeničke rente moraju nadležnom upravnom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u čijem su djelokrugu poslovi komunalnog gospodarstva, do 31. ožujka godine za koju se utvrđuje spomenička renta, dostaviti podatke o korisnoj površini poslovnih prostora koji se nalaze u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline.

Spomenička renta plaća se u godišnjem iznosu prema rješenju o utvrđivanju spomeničke rente koje donosi upravno tijelo jedinica lokalne samouprave nadležno za poslove komunalnog gospodarstva, odnosno upravno tijelo Grada Zagreba nadležno za poslove komunalnog gospodarstva, u roku od 15 dana od dana dostave rješenja o utvrđivanju spomeničke rente. Ako u tijeku kalendarske godine fizička ili pravna osoba počinje ili prestaje obavljati djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline, plaća godišnju spomeničku rentu za dio godine u kojoj je obavljala djelatnost.

Korisnik koncesije na kulturnom dobru te fizičke i pravne osobe koje obavljaju prerađivačku ili proizvodnu djelatnost kao pretežitu djelatnost oslobođeni su plaćanja spomeničke rente propisane ovim člankom.

Na ovršni i žalbeni postupak primjenjuju se odredbe Zakona o komunalnom gospodarstvu, a na zastaru se primjenjuju odredbe Općeg poreznog zakona.

Protiv rješenja jedinice lokalne samouprave iz stavka 8. ovoga članka žalba se može podnijeti upravnom tijelu jedinice područne (regionalne) samouprave nadležnom za poslove komunalnog gospodarstva, a protiv rješenja upravnog tijela Grada Zagreba žalba se može podnijeti Ministarstvu kulture.

Članak 114.a

Spomenička renta plaća se po stopi od 0,05%. Osnovica za obračun spomeničke rente je ukupni prihod ostvaren obavljanjem navedenih djelatnosti.

Poslove utvrđivanja, evidentiranja, nadzora, naplate i ovrhe spomeničke rente obavlja Porezna uprava. Troškovi evidencije nadzora, naplate i ovrhe spomeničke rente iz stavka 1. ovoga članka iznose 5% od naplaćene spomeničke rente.

Fizičke i pravne osobe dostavljaju podatke za obračun spomeničke rente na Obrascu SR, koji je sastavni dio ovoga Zakona.

Fizičke osobe obveznici plaćanja spomeničke rente podnose Obrazac SR nadležnoj ispostavi Porezne uprave, nadležnoj prema svom prebivalištu, odnosno uobičajenom boravištu, zajedno s Prijavom poreza na dohodak i to najkasnije do kraja veljače iduće godine, nakon godine za koju se sastavlja konačni obračun.

Pravne osobe obveznici plaćanja spomeničke rente podnose Obrazac SR nadležnoj ispostavi Porezne uprave, nadležnoj prema svom sjedištu, zajedno s Prijavom poreza na dobit i to najkasnije do kraja travnja iduće godine, nakon godine za koju se sastavlja konačni obračun.

Fizička i pravna osoba plaća mjesečni predujam spomeničke rente u visini jedne dvanaestine osnovice po obračunu poslovnog rezultata za prethodnu godinu. Za fizičku i pravnu osobu koja počinje obavljati djelatnost, utvrđivanje predujmova spomeničke rente do prvog podnošenja obračuna poslovnog rezultata utvrđuje Porezna uprava, na način na koji se utvrđuju predujmovi poreza na dohodak, odnosno poreza na dobit.

Fizičke i pravne osobe obveznici spomeničke rente uplaćuju mjesečni iznos spomeničke rente, u rokovima za plaćanje predujmova poreza na dohodak odnosno poreza na dobit, dok razliku po Obrascu SR uplaćuju u propisanom roku za podnošenje Obrasca SR.

Nadzor nad obračunom i uplatom spomeničke rente obavlja Porezna uprava.

Članak 116.

Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 200.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja:

1. ne prijavi dobro za koje se predmnijeva da ima svojstva kulturnoga dobra (članak 4. stavak 3.),
2. ne čuva ili ne održava kulturno dobro ili u ostavljenom roku ne izvrši određene mjere zaštite i očuvanja kulturnoga dobra (članak 20. podstavci 1. i 2.),
3. upotrebljava kulturno dobro protivno utvrđenoj namjeni ili promijeni namjenu kulturnoga dobra bez prethodnog odobrenja nadležnog tijela (članak 34. stavci 1. i 2. i članak 35. stavak 1.),
4. ne ponudi pravo prvokupa sukladno ovom Zakonu (članak 37. stavak 1.),
5. bez odobrenja ili ne poštujući uvjete propisane odobrenjem nadležnog tijela izradi repliku kulturnoga dobra ili je stavi u promet (članak 66. stavci 2. i 3.),
6. ne provodi mjere zaštite nad kulturnim dobrom koje nadležno tijelo naredi u slučaju izvanrednih okolnosti (članak 75.),
7. ne osigura uvjete za provedbu nadzora, onemogućujući pregled kulturnoga dobra i uvid u dokumentaciju ili ne pruži potrebne podatke i obavijesti (članak 83. stavak 2.),
8. ne postupi po rješenju inspektora za zaštitu kulturnih dobara (članak 86. stavak 1.),
9. započne obavljati poslove na zaštiti, očuvanju ili obnovi kulturnoga dobra, a da za to nema dopuštenje sukladno ovom Zakonu (članak 100. stavak 3.),
10. započne obavljati restauratorsko-konzervatorske poslove na kulturnom dobru, a da nema odgovarajuće stručno zvanje sukladno ovom Zakonu (članak 101. stavak 1.),
11. ne uplati spomeničku rentu u slučajevima propisanim člankom 114. ovoga Zakona ili je ne uplati u propisanom roku.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 4.000,00 do 20.000,00 kuna.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini fizička osoba obrtnik kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 100.000,00 kuna.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini fizička osoba kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 10.000,00 kuna.

Članak 118.

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja:

1. ukloni ili ošteti oznaku kojom je označeno kulturno dobro sukladno odredbama ovoga Zakona (članak 54.),
2. u određenom roku ne izvršiti inspekciju o ispunjenju obveza iz rješenja (članak 90. stavak 1.),
3. ne dostavi podatke o korisnoj površini poslovnog prostora u svrhu utvrđivanja spomeničke rente ili ih ne dostavi u propisanom roku (članak 114. stavak 7.),
4. ne dostavi podatke za utvrđivanje spomeničke rente na Obrascu SR (članak 114.a stavak 4.).

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 5.000,00 kuna.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini fizička osoba obrtnik kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 8.000,00 kuna.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini fizička osoba kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 100,00 do 3.000,00 kuna.